

VB000 Základy odborného stylu, 3. a 4. sem. skupina

- Studijní materiály → Učební materiály → ... sk. 03 a 04 (Šmerk)
  - <https://is.muni.cz/auth/el/1433/jaro2023/VB000/um/um34/>
  - tam jsou i tyto slidy (vb000.pdf; zčásti loňské, aktualizuju průběžně)
- kontakt: Pavel Šmerk, smerk@mail.muni.cz, B317
  - specifické konzultační hodiny nemám
  - na fakultě bývám zhruba 9:00–17:00
    - je vhodné se případně domluvit mailem
- cíl předmětu: přispět k vyšší kvalitě textové části vaší BP
  - BP musejí napsat všichni, nezřídka jde o první takový text
  - ⇒ pokud možno co nejtěsnější vazba na vaši skutečnou práci (jak časově skrze omezení zápisu, tak požadovaným výstupem)
    - aby probírané věci odpovídaly tomu, co zhruba právě řešíte v praxi
      - lze doufat, že tak si z toho odnesete víc
    - abyste zbytečně nemuseli psát texty navíc
    - ale naopak získali zpětnou vazbu k „ostrým“ textům
  - ⇒ pokud teď BP nebudete skutečně psát, doporučuji zápis odložit

Podmínky získání kolokvia

- začátek BP, tedy úvod a (část) následující „přehledové“ kapitoly
  - výjimečně po domluvě možná jiná vhodná část práce
  - rozsah 1200+ slov, formát odpovídající požadavkům FI (zde ← zde)
  - součástí bude titulní list a seznam literatury (min. 3 citace)
    - pro info budu chtít i (alespoň předběžné) zadání a vedoucího
  - jazyky: čeština, slovenština, angličtina (VB000Eng, skupiny)
    - pro angličtinu doporučuji zvážit VV070 (osobní přístup jistý :-)
    - + využít Grammarly a dávat pozor na formálnost
  - termín: kdo končí, **12. 4.** (včetně; lze i dřív),
    - kdo nekončí, je mi to celkem jedno, např. 19. 5.
  - odevzdáte 2 soubory: PDF + jeho zdroj do „odevzdáárny“ v IS
    - Studijní materiály → Odevzdáárny → ... 3. a 4. sk. (Šmerk)
      - Prvotní verze + Další verze — sem odevzdáváte vy
      - 1. oprava + 2. oprava — sem vkládám opravené já
  - PDF okomentuju, v případě potřeby opravíte, když tak i vícekrát
    - zjevné triviální chyby ⇒ nepřijetí bez detailnější opravy

Hrubá osnova semináře

- dnes
  - osnova a proč je „nelogicky“ uspořádaná :-)
  - „dobrá“ BP
  - reklamní okénko: $\text{\LaTeX}$
- dál
  - struktura práce
  - přehledová část — získání a zpracování zdrojů
  - úvod
  - citace (k tomu přednáška 2.3.)
  - jazyková správnost
  - požadavky na odevzdávaný text
- časový rozvrh: viz interaktivní osnova

Dobrá bakalářská práce

- proč vůbec chtít napsat dobrou bakalářskou práci?
  - neprojde text „**zcela odbytý**“ ⇒ neodbyt zcela, ale s mírou?
  - (proč příliš neplatí „trojka je dobrá známka“?)
    - **příklad** exministra školství Josefa Dobeše
- jak napsat dobrou bakalářskou práci?
  - musí mít nějaký kvalitní obsah (to je ovšem mimo záběr VB000)
  - + kvalitní formu, m. j.: (typo)grafická úroveň; jazyková správnost; adekvátní stylové prostředky; struktura výkladu; čtivost, plynulost
    - (ř. 10) není primárním cílem, pomáhá „jen“ zprostředkovat obsah
    - ale tím je důležitá: dobrá forma usnadňuje čtenáři čtení a pochopení
      - (představte si text psaný bez čárek, „od prostředka“, ...)
  - „neurazí, nenadchne“ může být pro formu dobrý výsledek
    - „zlaté“ pravidlo: nevzbuzovat nechtěnou pozornost — vědomé porušení konvencí *může* být obhajitelné, nezáměrné je zkrátka mínus
    - ⇒ je vhodné se s konvencemi, očekáváními seznámit
    - když si čtenář formy nevšimne, je to dobré, bude-li jej rušit, je to horší

Dobrá bakalářská práce, L^AT_EX

- lze se to naučit?
  - možná ne vše (čtivost? — ovšem nejsme literární akademie :-)
  - VB000 či blog [Adama^H Herouta^H](#) mohou ukázat možná zlepšení
    - proč zrovna prof. Herout (FIT VUT)? Návodů „jak psát BP“ jsou mraky, spíše z humanitních oborů — AH je informatik, má dlouhodobou zkušenost z „druhé strany barikády“ a umí to podat
    - ⇒ budu jej odkazovat často a odkazy budu značit [takto^H](#)
  - pomoci může i inspirace vašimi [předchůdci](#) (přímé odkazy [zde](#))
  - pochopitelně využití nebude nutně omezeno jen na BP
- vzhledu textu mohou výrazně pomoci vhodně zvolené prostředky
  - velmi doporučuji [L^AT_EX^H](#) (viz část „Používejte LaTeX“) a [fithesis](#)
    - i pokud T_EX neznáte, je BP výborná příležitost jej vyzkoušet
      - a naprostá většina [oceněných](#) prací používá fithesis
  - jak na to: [PB029 \(VB000\)](#) ap. — nebo „výměna střev“ + Google
  - uživatelská přívětivost je dnes už téměř maximální
    - [online](#) šablona v nástroji [Overleaf](#) — lze rovnou tvořit
    - podpora v [diskusním fóru](#) (je to pro všechny fakulty)
    - (+ fithesis realizuje fakultní formální [požadavky](#) za vás)

Slide navíc: $\LaTeX$ pro „měniče vnitřností“

- “it is useful to be familiar with the $\LaTeX$ typesetting system” [staré]
  - ... ale není to úplně nezbytné
  - příručky navíc **nepředpokládají** Overleaf s vzorovým dokumentem
  - ale při troše smůly hned první **pokus** o vlastní BP může skončit s
    - *You can't use 'macro parameter character #' in horizontal mode.*
    - někdo hned vygooglí $\backslash\#$, jiný ztratí hromadu času, dalšího to odradí
- $\Rightarrow$ pár drobností, co nemusejí být jasné z příkladu v Overleafu:
  - některé znaky ($\$$ $\%$ $\{$ $\}$ $\&$ $\#$ $\_$) je nutno psát takto: $\backslash\$$
  - i další, např. $\sim$, mohou mít speciální význam, obecně **zde** či **zde**
  - **odstavce se oddělují volnými řádky** (ne $\backslash\backslash$ či $\backslash\text{par}$ etc.)
  - více mezer je jako jedna
  - $\backslash$ příkaz bez $\{...\}$ „sní“ následující mezery, příp. ještě i argument:
    - $\backslash\text{LaTeX}$ je fajna = $\LaTeX$ je fajna $\Rightarrow \backslash\text{LaTeX}\{ \} \dots = \LaTeX$ je fajna
    - $\backslash\sim$ a je „ã“, zatímco „~“ a získám jako $\backslash\sim\{ \}$ a ($a \backslash\sim \$$ je „~“ ap.)
- *velmi* uvítám jakoukoli zpětnou vazbu dle vaší zkušenosti!

Struktura práce

- není závazný jednotný mustr, není to ale ani volná tvorba
  - primárně chci prezentovat své výsledky, to ale implikuje zbytek
    - jak konkrétně to ovšem bude vypadat, závisí na tématu/**typu** práce
    - zcela obecně: **píšeme pro Frantu^H** + konkrétnější **schéma^H**
- „Přehledová kapitola“ × „Teoretická část“
  - „přehledová kapitola“ je jen pracovní název
    - „ta část textu, co je po Úvodu“ není praktické označení
  - TČ implikuje dělení na „teoretickou“ a „praktickou“ část (viz i **zde^H**)
    - např. přehled HTML editorů není „teorie“; někteří to neradi slyší
- ⇒ nechci ani „TČ“, ani „PK“; příklady **2016** (vše T_EX :-), viz i **zde**
  - **Popis algoritmu** (jakého algoritmu? Viz **zde^H** či **zde^H**)
  - **Analýza** (viz ale názvy podkapitol, názvy kapitol jen člení obsah)
  - **One-sorted universal algebra**; Difficulties in many-sorted . . .
  - **Preliminaries**; SymDIVINE
  - **Virtualizace**; Oracle VM VirtualBox
  - **Základní pojmy z teorie her**; Známé výsledky o patrolovacích hrách

Přehledová kapitola

- proč vůbec je třeba se tím zabývat?
  - nestavíte na zelené louce, na něco navazujete, chcete čtenáři vysvětlit kontext, nechcete vynalézat kolo, chcete znát konkurenci, ...
- jak příslušné informace získat?
  - jak: je hledat & z nalezeného vybírat & vybrané zpracovávat, číst?
  - různorodost prací $\Rightarrow$ různá míra individuální užitečnosti těchto věcí
    - někdo má jasně dané, co dělat, o mnoha apl. věcech moc článků není
    - ale čeká vás zpravidla ještě DP, kde se čeká větší samostatnost
    - i v komerci je podstatné dokázat najít existující řešení (Seznam)
    - $\Rightarrow$ i proto příklad poněkud extrémní; mnohé na něm bude vidět lépe
- příklad: „podívej se na *word2vec*“ $\Rightarrow$ typicky “use Google”
  - $\Rightarrow$ stránka projektu, na ní základní články (autor chce být citován)
  - chcete začít co nejpůvodnějším zdrojem, typicky Google nabídne
    - zde zrovna ale **stránku projektu** Google pár let „neuměl najít“
    - teď už je aspoň na první stránce **výsledků**
      - abychom byli fér: stránka už možná není úplně aktuální
      - chci začít „originálem“; ne reimplementace, úpravy, ...

(Zčásti) mimo VB000: 10 let od word2vec k GPT-*

- word2vec: z hromady textů umí udělat model **vztahů** mezi slovy
  - was: pokud jste **slyšeli** o **GPT-3** (pěkně **zde**), word2vec je začátek
  - was: např. **toto** uměl už **2013** či **zde** (a cituje jej **článek** i ten blog)
- doba kráčí vpřed mílovými kroky: 2022 **GPT-3.5** (a GPT-4 **letos?**)
  - (**Kasík**: „Pořád mám pocit, že se o tom mluví trochu málo.“ :-)
  - **chat** přetížený, proto odkazuju vygenerované obrázky ap.
  - je to zábavné: **jednoduše** i **komplikovaně** (**originál**)
  - ale umí to už i seriózně **pracovat**
    - představte si tisíce takových záznamů, které je potřeba zpracovat
    - různojazyčné varianty, překlepy, zkratky, součásti státu atd. atp.
    - už nebudou třeba „otroci“ . . . ale ani ti, co by to nějak oskriptovali
      - (připomínám: uvažte to GPT-4, -5, -6, . . . ;-)
  - ⇒ využití pro VB000? :-) Snad pro úvod (pozor, hrozně si vymýšlí)
    - etika: jako pomocník za mě OK (spellchecker, Grammarly, DeepL)
      - vždy musí autor (umět!) **posoudit**, jestli je navrhované OK
    - možný problém: „neumí česky“ (?), je(?) to překlad tam a **zpět** (× **En**)
    - větší problém: jak se vhodně „zeptat“? Nebo **umí** reformulovat **text**?
      - zatím nic moc: **o o o o**, En trochu lepší: **o o o o o** + **aktuálně**
      - vyzkoušejte si, rozumné „chaty“ pošlete (nejlépe do 20. 3. :-)

Přehledová kapitola — hledání zdrojů

- chci zjistit, jak to funguje a jak by to šlo „ohnout“ pro můj účel
  - ⇒ zajímá mě, na co navazují autoři + kdo to jak používá dál
  - ⇒ větvení (a pak spíš síť) dalších článků oběma směry dle odkazů
    - **nepodcenit**: i méně relevantní může být užitečné okomentovat
      - už to totiž nemusí zkoumat čtenář/pokračovatel
- Google / **Google Scholar** (+ prohlížeč s integrovaným PDF viewerem)
  - na klik **vyhledá** obtažený název citovaného článku, na druhý otevře
  - naopak citující články jsou přístupné v **GS** pod odkazem **Cited by**
- **Portál elektronických informačních zdrojů MU** → **Přehled zdrojů**
  - ACM Digital Library, IEEE Xplore, ScienceDirect, SpringerLink, ...
  - vhodné přistupovat z **IP adres MU** (resp. **zde**), viz např. **zde** (× **zde**)
  - ve skutečnosti jsem si snad vždy vystačil s Googlem (a IP z MU)
- Mimo oficiální zdroje: **Sci-Hub**, případně **další**
  - např. **toto** není součástí předplacených zdrojů od Springeru (**srv.**)
    - na **Wikipedii** zjistím, kde Sci-Hub zrovna sídlí, zkusím vyhledat
    - aktuálně nefunguje běžné hledání, je třeba zadat DOI => **článek**
    - teď už je jakože stažený, na první pokus šlo dostat i něco **takového**
    - zřejmě se při neúspěchu hledá i v **Z-Library** a **Library Genesis**

Přehledová kapitola — výběr zdrojů

- Google Scholar je nejrozsáhlejší — a nejméně „ovladatelný“
  - nelze s **vyhledaným** dělat nic, než co lze vidět na první pohled
- **Scopus** (Elsevier), **Web of Science** (Clarivate Analytics, dříve **TR**)
  - **příklad** — abstrakty, klikatelné seznamy citovaného, ...
    - rozsáhlé možnosti filtrace a další práce se seznamy článků
  - výběrové $\Rightarrow$ proti Google Scholar méně článků/citací/..., ale i chyb
    - **Bengio** $\Rightarrow$ Cited by ... $\Rightarrow$ omezit do r. 2000 $\Rightarrow$ zjevné nesmysly
    - naopak nemusejí znát ani hledaný článek (WoS nezná ty o word2vec)
  - pozor (i obecně) na rozdílnosti v názvu (**spaceword** $\times$ **Space Word**)
    - was: dle Title Scopus článek neznal, jen dle Title, Abstract, Keywords
      - teď už jej najde, ale **zmatečně**
- jak vybírat z případného množství?
  - (word2vec byl ovšem záměrně extrémní příklad)
  - filtry ve Scopusu/WoS; název, **abstrakt**, obsah (výsledky, závěr, ...)
  - citovanost (kvalita článku), kvalita autora (srv. **zde** [**H-index**]), zdroje (článek ve **WoS/Scopus**, konference v **CORE** rank $\geq$ B)

Přehledová kapitola — predátorské zdroje

- podvodné zdroje: **Predatory open access publishing**
  - ⇐ různé „obchodní modely“, tradiční × **Open Access** (i zdarma)
    - “Predatory journals have rapidly increased their publication volumes from 53,000 in 2010 to an estimated 420,000 articles in 2014, published by around 8,000 active journals.” [**viz** + distribution + fees ...]
  - testováno např. skrze **SCIgen** (**lokálně**), ale projde i **f-word** :-)
  - (NB: všimněte si struktury — vlastně to, co se po vás chce! :-)
  - dnes už jsme dál: Meta AI Galactica vydržela tři dny... (**zde** či **zde**)
  - **Beall's List** (fake **Antibeall**) ⇒ **nástupce** už anonymní
    - “Potential, possible, or probable predatory scholarly OA publishers”
      - kritika m. j., že **nerozlišuje** záměrný podvod od nízké kvality
  - **pokus** (př.): 80+ % prošlo ⇒ Beall funguje — ale **20 % OK?**
    - příklad **článku** přijatého k publikaci (viz stránky **SCIgen** či **Wiki**)
      - **zdá se**, že aj moudry **schybí** (časopis v horní 1/2 oboru ve **WoS**)
    - **klamavé metriky**: **IF@JCR/WoS** či **Scopus** × „komplexnější“ metriky
      - **vaření z vody** podivnými **osobami** (“global” z Afriky a Asie :-)
    - **hijacked journals, konference** (**was+zde**), **jak se stát editorem** (**tu** i **tu**)
  - na okraj: šlo tak kdysi „**zaútočit**“ i na Google Scholar

Přehledová kapitola — pochybné zdroje

- skrze citace na „predátory“ asi nenarazíte, spíš přímým hledáním
  - kdy je ovšem potřeba obezřetnost obecně, viz příklad s **p-hodnotou**
    - plus ještě jednou **odtud^H**: „Když dáte do Googlu téma, které Vás zajímá, devět z deseti výsledků, které vypadnou, budou hlouposti.“
    - nevím, mně ne: možná je to zaměřením nebo to podvědomě filtruju, že se ani nedostanu k úvaze, že takový článek by neměl existovat, tak či tak obezřetnost nutná, podvodných či sporných zdrojů je mnoho
  - jak predátory **odhalit**? **Kritéria** často těžko posoudit, ty snadnější:
    - je v Beallově seznamu **časopisů** či **nakladatelů**
    - chlubí se **klamavou metrikou**; krátký čas mezi zasláním a přijetím
    - redakční rada je z „neevropských“ jmen; příliš široký záběr; ...
  - u přínosné **myšlenky** (**př.?**) asi netřeba řešit predátorství/nekvalitu
    - férový nekvalitní zdroj, férový vědec obětí predátora, ... (× **plagiáty**)
      - (**detaily**; dle GS je dokonce **zloděj** citovanější než **originál!** :-)
    - **ale**: posoudíte výsledky?! Kvalita zdroje ~ kvalita kontroly kvality :-)
      - špatná metodologie ap. — ale nikdo je nevaruje „takto ne“
  - ⇒ rizikem je náhodně googlit a brát nalezené nekriticky
    - (sem patří i ResearchGate a obecně projekty, kde může být cokoli)

Přehledová kapitola — zpracování zdrojů

- zpracování většího množství: je to asi velmi individuální
- rozhodně ale lze doporučit to nepodcenit
  - např. sledovat sama sebe, vyhodnocovat, jestli jedním efektivně
  - první dva články první den jsou jasné, ale šestý za dva týdny. . .
- umět číst „povrchně“ i důkladně
  - umět rychle zjistit, jestli mě článek zajímá, zorientovat se v něm
    - kde najdu podstatné, abstrakt, výsledky, závěr, . . .
  - umět číst pozorně a extrahovat (pro mě) podstatnou informaci
    - značit si zhruba, co kde je, pro snazší orientaci později?
    - značit si i nepochopené a hledat vysvětlení

Přehledová kapitola: jak na ni

- není žádný jednotný mustr, konkrétní podoby se budou lišit
- pozitivní **příklady** či **zde** (bez záruky, nutno používat vlastní hlavu)
- komplexní negativní **příklad**, výtky viz **posudek**, m. j.:
  - nepřijatelný poměr převzatého a původního
    - (v posudku zmíněných 30 % už v **pokynech** není)
  - hromada irelevantních informací $\Leftarrow$ absence kritérií, co zařadit
    - toto na několika rovinách: celé kapitoly, resp. podkapitoly
      - popisuje HTML a CSS, ale ne JavaScript a JQuery
      - u CSS je to podstatné v poslední větě, před ní 3 strany vaty
    - nejasný výběr editorů + nejasný a nejednotný výběr informací o nich
      - u editorů chybí jakákoli vazba na téma práce (^F pozic/sekc)
      - přitom i Úvod naznačuje, že se dozvíme právě toto
- „Dokonalosti není dosaženo tehdy, když už není co přidat, ale tehdy, když už nemůžete nic odebrat“ (Antoine de Saint-Exupéry)
  - musíte mít jasno, proč uvádíte právě ty informace, které uvádíte
  - — a musí to být jasné i čtenáři

Úvod

- je to úvod k textu, nikoli k problematice
  - uvedení do kontextu
  - vysvětlení problému, „cíle práce“ (smysl; slovu **cíl** bych se **vyhnul**)
    - nedostatky existujícího stavu (příp. proč vůbec je potřeba to řešit)
  - jak práce problém řeší (metoda, hlavní výsledky)
  - uspořádání textu (co kde čtenář najde), příp. **poznámky** k formě
- jako vždy: toto je jen „typická“ struktura
  - lze se odchýlit, ale je nutné vědět, co děláte
- **pár^H** dalších **odkazů^H** (druhá část druhého už byla **zde^H**)
  - opakuje délkové omezení: tím se nenechte svazovat
    - samozřejmě ale jakákoli vata je zlo (nejen v úvodu)
- **špatný příklad úvodu** (o práci se víc dozvím i z názvu)
  - opět nutné kritické oko: pozitivní příklad, kvůli úvodu ale jistě ne
- **ukázky** (a **tu**) + **úvodní^H** * **triviality^H** (+ test odstranění první věty)
  - [1] v „Biometrie“ bylo **toto** — ale i tak by byla 1. půlka irelevantní
    - (a citovat slidy je také vesměs nevhodné)
  - problém začít ⇒ psát „od konce“ a nepřidávat, co nemusím?
- VB000: vyvarovat se nevhodného budoucího **času** (už to máte)

Znovu náhodné poznámky k GPT-*

- zapomněl jsem u predátorů ap.: **generování** vědeckých **článků**
- GPT-4 zatím pro předplatitele, data zřejmě stejná, velký kontext
- zpět k minulé otázce citování (kdyby to někdo zvládl využít)
  - dys(orto)grafik byl dřív za hloupějšího, dnes ohledy+nástroje
  - není to se slohem podobné (jsme „dysstylistici“ :-)?
    - dva shodně umějí něco vytvořit a dobře poskládat výklad
    - jeden umí čtivě psát, druhý se s tím lopotí, a stejně...
      - práce prvního bude vypadat lépe (jasně, kdo umí komunikovat, je v lidské společnosti ve výhodě, to tak je)
      - nepřicházíme tím o nějakou míru talentu/schopností?
    - stroj opraví překlapy dysgrafikům — proč ne i styl těmto?
  - nutno ovšem pamatovat, že je to jen „kecálek“
    - fakta nedodá, resp. nutno důkladně ověřit
    - BP nenapíše, tam ještě nejsme (možná „kecací“ obory? :-)
      - a pokud ano, byl by to super výsledek sám o sobě
- problém je, že to tak neumím využít; třeba někdo bude úspěšnější
  - možná napsat a nechat **přeformulovat**
  - lze mu říkat, že to má nějak upravit, lze požadavek opakovat...

Ještě ke struktuře práce

- už bylo^H
- jako se text dělí na kapitoly a má nějaký úvod a závěr, opakování takového vzoru lze do jisté míry vidět i na úrovni kapitol či nižší
  - je potřeba vždy vědět, co v dané části textu chci čtenáři sdělit
    - na úrovni kapitol bude zpravidla vhodné to i explicitně napsat
    - na nižších úrovních se přinejmenším zamyslet, nakolik bude čtenáři zvolená posloupnost výkladu srozumitelná, čtenář se nesmí „ztratit“
    - podobně to platí pro „závěr“, shrnutí právě řečeného
  - příklad, viz části 2, 2.4, ... (naopak Závěr zcela chybí :-)
  - naopak 6. kapitola zde skáče doprostřed děje (^F porovn/infty/verz)
  - ⇒ především tedy tu logickou strukturu musí mít rozmyšlenou autor
- ještě jinak zde^H
  - ale pozor, nemusí to být úplně to stejné, viz 3 v příkladu výše
    - „něco“ by tam mělo být vždy, „mikroúvod“ dle potřeby
    - (vizuálně odděleno [`\medskip` ⇒ `\noindent`], může splývat: 3.1)

Citace

- viz **přednáška** (tam i **slidy**), příp. **toto**, zde jen obecně
- kdysi bylo podstatné zpracování a nebyl podstatný autor
- dnes nutno dobře odlišovat, co je převzaté a co původní či **známé**
- citát = doslovné převzetí, graficky vymezené
  - osobně bych spíše **nedoporučil**, jistě ne v nějakém větším měřítku
  - může být vhodný pro spor s něčím, aby to parafráze nezkreslila
- parafráze = vlastními slovy (např. zapojeno v textu)
  - tím se ovšem nezbavujeme povinnosti uvést zdroj
- bibliografická citace = jednoznačná identifikace zdrojového díla
  - bibliografické **údaje** formátované dle citační normy (a **druhu**) díla
- citace, bibliografický odkaz = odkaz na předchozí (**zde** jinak)
  - různé formy: [1], (Novák, 2012) ap.
- seznam bibliografických citací = seznam použité literatury
  - v humanitních oborech nezřídka bibliografická citace i v poznámce pod **čarou**, v technických typicky jen **odkaz** a na konci seznam
- je nepřípustné v seznamu literatury uvádět zdroje neodkazované z textu či naopak neuvést zdroj v textu odkazovaný

Citace

- poznámky k **Wikipedii**: postojte se různí
  - z definice nejde o primární literaturu, měli byste jít ke zdroji
    - pozor, nelze slepě převzít z Wikipedie, nutno zkontrolovat
    - mohl se změnit text, citát, ... a nezměnit odkaz ap.
  - může být užitečné/obhajitelné jako footnote pro vysvětlení pojmu
    - ne vždy lze termín či zkratku snadno „vygooglit“: **NLP**
    - tedy skutečně mi jde o encyklopedickou informaci, kdy odkaz na primární literaturu by to spíš komplikoval (nemusí být čtenáři [snadno] dostupná, nebude to tam v optimální podobě, délce, složitosti, ...)
  - jako zdroji informací bych se Wikipedii vyhnul
- citační normy: **ČSN ISO 690**, **IEEE** (či **zde**), **ACM**, ...
  - **snad čitelnější zpracování ČSN + příklady**, podobně i **zde** či **zde**
    - + **pár poznámek** k implementaci ČSN v IS MU
- s **fithesis** stačí `\cite{pubid}` a správně rozlišovat „**entry types**“
  - pozornosti lze doporučit dokumentaci k defaultnímu **stylu**
- nutné jednotné zpracování a forma (**toto** např. **ne**, viz i **zde** a **zde**)
  - chci-li plná jména, musím je občas hledat, ale není to těžké (**př.**)
- při automatizaci (např. **BIBTEX**) je nutné **zkontrolovat** výsledek

Zdroje informací o pravopisu

- Nakonec/na konec? Co je správně? Jak to zjistíte? **Je to důležité?**
  - základní otázka, když se po vás **chce** jazyková správnost
  - ne každý zdroj je ideální: **Zásobování a.s.** je kapku **s otazníkem :-)**
- čeština: **kodifikace a závaznost jazykových příruček**
  - primárním zdrojem je **Internetová jazyková příručka**
    - je to lepší, než muset využít možnost X
    - co může znamenat, když tam **něco není?**
  - srovnání s Lingeou: jak definujete **test** či **těsto?**
    - za pozornost může ale stát **slovník synonym** (ne ale pro „termíny“)
- slovenština: stran kodifikace patrně podobná situace(?)
  - **Pravidlá slovenského pravopisu a slovníky** (jsou **odvážnější :-)**
- angličtina: nemá žádného regulátora
  - respektované instituce vydávají slovníky (**Merriam-Webster**) či **style guides** (**The Chicago Manual of Style, APA, ACS, Wikipedie, IEEE**)
  - lze využít **korpusy/SkELL, Acad. Phrasebank, PDEV, ...** (a Google)
  - pozornosti lze doporučit **English or Czenglish?** (+ nové **vydání**)
  - je potřeba “academic English” (pár odkazů ještě **zde**)

Požadavky na odevzdávaný text: obecně

- titulní list, úvodní kapitola a začátek následující, seznam literatury
- rozsah cca 1200+ slov, formát odpovídající **požadavkům FI**
  - např. patkové písmo, číslované kapitoly (Úvod nemusí) ap.
    - v $\LaTeX$ u vše zajišťuje *fithesis*
  - prostě jako byste to vzali z hotové práce
- v **odevzdáárně** chci samostatně .pdf a zdroj (.doc, .tex, .bib, ...)
  - $\Rightarrow$ píšete-li v $\TeX$ u, .pdf nechci jen někde uvnitř .zip
  - odevzdáte-li jen .doc, zkontrolujete, že vygenerované .pdf je OK
- příp. vhodně přidejte zadání, vedoucího a použitou citační normu
  - např. na samostatnou stránku, s *fithesis* klidně další kapitola
  - stačí předběžné info (a pokud nejste v rozpisech v ISu)
    - potřebuju vědět, kam vlastně text směřuje
  - necháváte-li sazbu literatury na *fithesis*, stačí zdroják
- při použití *fithesis* nevádí ponechání stran navíc
  - poděkování, prohlášení, obsah, seznamy obrázků ap.
    - bez tabulek/obrázků ale v ostré verzi nezapomeňte nastavit `\documentclass[... , nolot/nolof, ...]{fithesis4}`

Požadavky na odevzdávaný text: citace

- očekávám alespoň 3 bibliografické citace
  - rozhodně neopisujte, IS m.j. dohledává k vloženému
    - jeden se divil, když opsal z textu, co v IS nebyl, a on se dohledal
- číselné odkazy na literaturu vypadají takto [1], ne takto (1)
  - pochopitelně můžete používat jiné odkazy, např. (Novák, 2013)
- bibliografické odkazy (např. to [1]) berte jako slovo ve větě
  - před nimi (právě) pevná mezera, aby nepadly na začátek řádku
    - slovo~\cite{id} nebo slovo~\cite{id1,id2} — [1, 2], ne [1][2]
  - pokud jsou na konci věty, jsou před tečkou, nikoli za tečkou
  - ale nemůže zastupovat větný člen, viz příklady **zde^H**
    - představte si footnote: jak uvádí¹, ... (třebaže ^F "in [" pro úsporu)
    - věta/text nechť je gramaticky korektní i bez bibliografických odkazů
  - musí být jasné, k čemu se odkaz vztahuje (větě, souvětí, odstavci)
    - někdy vhodné říct explicitně — může to být i (pod)kapitola
- seznam musí být zpracován jednotně, viz dříve **zde** či **zde**
  - ⇒ u stejných typů zdrojů uvádějte stejné věci a stejným způsobem
- neodkazujte články z časopisů či sborníků jako web (viz i **zde^H**)

Požadavky na odevzdávaný text: sazba

- použijte zarovnání do bloku a dělení slov
  - v *T_EXu navíc zkontrolujte, že žádný řádek nepřetéká
    - jsem ochoten tolerovat, pokud by to nešlo snadno spravit (URL ap.)
  - obecně při použití *T_EXu věnujte pozornost varovným hlášením
- dodržujte pravidla pro **zalomení řádků** [~ či **různé vlny**]
- rozlišujte **spojovník** - a **pomlčku** —, resp. --- [--, resp. ---]
- používejte správné **uvozovky** `\uv{}` v `\usepackage[czech]{babel}`
  - v angličtině zdvojit levý (zpětný) a pravý (normální) apostrof
- před interpunkcí a footnote¹ či zevnitř závorek nekládejte mezery
- 5kg či 5% ≠ 5 kg či 5 % (mezera pevná, optimálně zúžená [$\backslash$,,])
- neproduktujte **sirotky ani vdovy**
- pokud tvoříte ve Wordu ap., v textu nemějte více mezer za sebou
  - ani pevnou vedle normální: obr. ~\ref{...} ⇒ obr. 1 × obr. 1
- vše to jsou snadno pohledem zkontrolovatelné věci
  - množství svědčící o absenci kontroly ⇒ vrácení bez opravy

Požadavky na odevzdávaný text: různé + doporučení

- nepoužívejte druhou osobu, opatrně i s první osobou
  - např. zde^H , zde^H či zde^H (plus hromada dalších postřehů)
    - m. j. další příklad, že jednou to nestačí :-)
  - u autorského plurálu opatrně zejména při práci ve skupině/labu/...
    - a u první osoby nemíchejte mn. č. a j. č.
- pokud má zdroj DOI, uveďte
  - (další) jednoznačný identifikátor zdroje, př.: **10.1109/5.771073**
  - s `http://doi.org/` tvoří odkaz na zdroj $\Rightarrow$ pohodlí pro čtenáře
    - v souboru .bib zadáváno jako `doi = {10.1109/5.771073}`
    - BIB_{TEX} /biber automaticky vysází jako odkaz
- spíše bych se vyvaroval měsíce vydání
  - pokud to nebudete chtít dohledávat všude, kde to půjde (ale i tak)
- pokud odkazujete rozsáhlejší dokument, buďte specifičtí
  - `\cite[s.\,123]{id1} \Rightarrow [1, s. 123]`
- doporučený **checklist^H** :-)

Poznámky k odevzdaným textům [zatím z minula]

- podstata vyznačených nedostatků by měla být srozumitelná
  - pokud ne, ptejte se (to je i cenná zpětná vazba pro mě)
  - něco jsou jen podněty, ne nutně chyby
  - typicky červeně chyby, zeleně stylistické problémy, žlutě různé
- letos žádný Word, super :-)
- zato hromada trivialit
  - např. chybějící mezery před [1], závorkami, za interpunkcí, ...
  - nesprávné uvozovky, *s ap. na koncích řádků atd. atp.*
- z netriviálních: Úvod moc „zhurta“ a/nebo bez motivace (**příklad**)
  - (k tomu ještě i tento drobný **příklad** a **toto**)
- **příklad 1** („oprava“ jsou spíš moje poznámky pro seminář :-)
- × **příklad 2**, k zalamování odkazů aktuálně **zde**
  - a k písmu v obrázcích ještě **příklad 3** a 6. odrážka **zde^H**)
- zalamování názvu práce [\\]: **příklad 4** či **příklad 5**
- rychlé **odkazy** na **oceněné BP**

Poslední slide

- abstrakt/shrnutí: stručné (typicky odstavec) shrnutí obsahu práce
  - pomáhá čtenáři v rozhodnutí, jestli chce text číst (viz dříve)
  - účel, metody, výsledky, závěry, viz i *zde^H*
    - bez detailů, všeobecně známých věcí, stručně, výstižně
  - příklady (+ i –) třeba viz výše odkazy na oceněné BP
  - – *příklad* odjinud (za pozornost stojí i posudky A × F)
- prezentace
  - *přednáška* 30. 3., *slidy* Dany Hlaváčkové
  - (*aktuální* verzi chybí poslední slide s odkazy na videa)
    - a ten je přitom podle mě naprosto zásadní :-)
    - pár prvních slidů je k cvičným prezentacím (dříve v rámci VB000)
  - k tomu: čtvrtý odkaz na posledním slidu lépe *zde*
  - k *fithesis* existuje i *fibeamer*
    - a nově i *mubeamer*, kdo chce držet prst na tepu doby...
    - ... nebo normální beamer (tyto slidy jsou v něm)
  - a samozřejmě doporučuji i rady *zde^H* a *zde^H*